

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any III.—TARRAGONA, 8 Agost de 1915.—Núm. 105.

De la guerra europea

Cap d'any tràgic

Abans d'exclatar aquesta horrible tragedia europea, els homes d'Estat de les nacions que porten la batuta en la marxa de la humanitat, actuant de nous profetes, havien dit i perjurat que aquesta conflagració un dia o altre arribaria a esclatar.—La guerra europea, deien, és inevitable; les grans nacions d'aquesta vella Europa se barallaran per això o per lo de mes enllà, i la lluita serà grossa, terrible, com potser mai s'hagi vist. Els rius de sang correran des de l'Orient a l'Occident i des del Nord al Sur del vell continent, deixant, en sa vertiginosa marxa, tacada per sempre aquesta terra que tanta llum i tants progressos ha proporcionat al mon enter.—

La profecia, desgraciadament s'ha complert, com encara ho estem veient. La desolació sembrada arrèu de les terres europees és grossa, i sembla que anys i anys a venir, els nostres fills, al parlar del primer terç del segle XX, el nomenaran per la època «de la guerra europea». Aquesta profecia, com hem dit, s'ha traduït a la realitat; en canvi, un'altra profecia que va fer-se al començ de la guerra, no podem dir que s'hagi realitzat.

Deiem tots, que per el desenrotllo que prenia la tragedia i per la forma en que'ls combatents lluitaven, no duraria, no podia allargar-se molt l'exclat guerrer. I, contrariament a lo que ningú creia, ja hem entrat en el cap de l'any de la guerra. Contra lo que no s'esperava, encara hi ha nacions que's preparen per a enviar mes carn humana an aquest aldarull, el mes gran que fins a la època actual, registrarà la historia de la humanitat. Encara, per lo que sembla, n'hi ha per temps, defraudant això les confiances dels elements pacifistes.

Cap d'any tràgic! Quàntes llàgrimes has costat a l'humanitat! Vulga el destí que no tinguem de registrar el segon any que hauriem de calificar-lo de doble-tràgic, si arribavem a veure d'aquí un any, que encara aquestes nacions van fent corre rius de sang per la vella Europa...

♦ ♦ ♦

Réplica a les

“Lletres a Joan Poble Bó”

Alemanya bel·licosa.

Anglaterra pacifista.

Amic Joan: Els esforços d'Anglaterra per al manteniment de la pau a Europa son tan evidents que no deixen lloc a dubtes, fent-se mereixedora per aital motiu de la més alta simpatia. No aixís podem dir d'Alemanya que, deixant-se conduir pel partit militarista que acapdilla el Kronprinz, ha contrarrestat continuament aquells humanitaris esforços, fins a encendre la desastrosa guerra actual.

La política anglesa que sempre ha girat sobre la base del equilibri europeu, ha orientat en tot temps, i particularment de bastants anys en aquesta banda, les seves mires a assegurar que la pau fós efectiva a Europa.

Quan en 1898 l'Emperador de Rússia proposà la celebració de la Conferència internacional per a meditar sobre la disminució d'armaments, Anglaterra acullí aquella proposició amb gran entusiasme. No pot dir-se lo mateix d'Alemanya, quin govern s'hi oposà resoltament.

Des de aquella data ensà, Anglaterra, deixant se portar pels seus desitjos de pau, va intentar diferents vegades arribar a un acord mutu amb aquell Imperi central per a establir una limitació, una tréguia, en la construcció naval, ja que Alemanya, amb la seva febre bèlica de construir vaixells de guerra, obligava a Anglaterra, malgrat els seus bons desitjos, a augmentar en proporció el seu presupost naval. Però, tens de saber, amic, que sempre les proposicions foren rebutjades, i Anglaterra, davant del reto que significava l'actitut d'Alemanya, no tingué més remei que fer un gran esforç.

I sabs perquè foren rebutjades aquelles proposicions? Perquè una part del seu programa imperialista era la preparació naval per a una guerra amb Anglaterra en el pervindre. *L'Hamburger Nachrichten*, antic porta-veu del príncep Bismarck, corrobora lo que deixem dit en les següents ratlles publicades el dia 28 d'Agost de 1914: «Hem prè les armes contra Rússia i contra França, però en el fons es Anglaterra contra la qui lluitem.» I no obstant, la pèrdua Albión que allavors hauria pogut fer-se seva la moral dels germanòfils que desprecien el pretextos per a justificar una agressió, deixà passar aquella ocasió per a aniquilar son enemic avans de que aquella rivalitat prengué proporcions alarmants.

Hem de convenir, amic Joan, que pretendre arrencar a Anglaterra la seva supremacia marítima equival a volguer anular-la com a potencia. Les fronteres d'Alemanya son principalment terrestres, mentres que les fronteres d'Anglaterra están en el mar. La marina es per aquest país—per la seva situació, pel seu vast imperi colonial—de vida o mort, cosa que no succeeix aixís a Alemanya.

Anglaterra, doncs, se preocupava de mantenir la seva potencia marítima per a garantir la seva existencia. Alemanya—s'ha vist ben clar, ara,—organitzava, augmentava les seves forces militars de mar i terra, com instruments d'agressió.

No acaben aquí els esforços pacifistes d'Anglaterra. Quan l'incident d'Agadir la seva decisiva intervenció facilità, com tothom sab, un arreglo en aquella crisi entre França i Alemanya, quines relacions arribaren en una tal tivantor que posaren en commoció les cancelleries dels grans Estats europeus. Sense aquella afortunada intervenció, Europa, potser hauria vist ja l'espectable afrós d'una guerra alguns anys enrera.

Més recentment, en les darreres guerres balcàniques, mentres Austria, amparada per Alemanya, va estar a punt de comprometre la pau d'Europa, Sir Edward Grey, amb la seva activitat i perspiciacia logrà evitar, sortejant mil dificultats, el greu conflicte per lo que va mereixe el títol de pacificador d'Europa.

Finalment, amic Joan, no cal repetir la pressió que feu Anglaterra, en els darrers dies de Juliol del any passat, prop del govern alemany en el sentit de que persuadís a la seva aliada de mantenir les seves exigencies dintre de límits raonables i sobre tot per a que allargués el plasso del seu ultimatum a Servia, punt de partida de tot el conflicte. Revisa els llibres dels governs aont son publicades les comunicacions i telegrams diplomàtics circulats entre les potencies en lluita, i't convencerás dels esforços d'Anglaterra per a solucionar la crisi dintre de la normalitat, Alemanya, resolta i preparada per a la guerra, no volgué fer la més petita pressió a la seva aliada, lo que determinà la ruptura.

Ara digam amb sinceritat, aont es la perfidia d'Anglaterra? Aont es la mala fè que li atribueixen els elements germanòfils que joh paradoxa! ni

han estat a Alemanya, ni coneixen a alemanys, ni saben l'alemany?

La prova més irrefutable de que Anglaterra no pogué contribuir, ni molt menys provocar la guerra, es que no estava preparada per a ella i ha tingut d'improvisar el seu exèrcit. Si no fos tal com diem, aquesta falta de previsió hauria sigut un suïcidi que no hi cap tractant-se d'una potencia com Anglaterra.

En canvi podem dir que'ls preparatius de guerra d'Alemanya, els impostos ruinosos per a els aments de la marina i del exèrcit, la literatura bel·licosa i militar son les proves més evidents de la seva premeditació en l'atac.

L'obra de pau i de civilització portada a cap per la Gran Bretanya es incontestable i solsament aquells que'ls ofusca l'odi i viuen de rencors històrics poden fer-ne motiu de burla.

Anglaterra està avui en guerra en compliment de les seves obligacions, en defença del seu honor i de la seva seguretat.

Com que aquesta «lletra» resultaria massa extensa, en ma pròxima parlarem amplament d'aquest punt.

Sabs t'aprecia ton amic,

J.

Un any de guerra

S'ha complert ja un any que la conflagració europea esclatà. Un any que l'eco del canò retrona per la vella Europa, continuament, arrebantant la vida a miler de joves, a aqueixos dels qui tant devia esperar el mon enter. Un any fa ja, que un home, si aixís se'l pot titllar, asedejat de un desig de grandeses, volgué apropiat-se de les nacions petites per a somar-les al seu imperi i fer-lo extens, atropellà tractats, tots quants hi havia, i llençà a l'Europa a la lluita mes gran que registra la historia de la humanitat. Fou un moment de bogeria? Nò, puix que ben premeditat ho tenia, ja que amb quaranta anys ho venia preparant i sols buscà un instant d'excusa davant el mon enter,—pró que no ha convençut a la gent sensata,—i'l trovà amb l'atentat de Serajevo; amb l'assassinat de l'arxiduc Ferràn.

Cal consignar, que al moment d'exclatar la guerra, Alemanya estava ben preparada, formidablement preparada i d'aquí el seu avenç en els tres primer mesos de guerra en els que, els exercits del Kaiser arribaren a les portes de París i amenaçaren amb la complerta possessió de la França; prova evident de que'ls Al·liats no ho estaven de preparats, o no n'estaven gaire i, per tant, de que no creien encara amb aquesta guerra tant desitjada pels teutons. Conseqüencia: que és d'Alemanya, amb tota sa extensió, la culpabilitat de la guerra d'Europa, que fou l'Alemanya qui la preparà i la declarà amb la vènia de l'altra desditzada Austria, al·liada seva.

La maldat i'l selvatjisme mes cruentos que poguessin concebir-se s'han demostrat per part dels odiosos imperialistes alemanys. Des dels començos de la guerra fins avui, l'esperit, el procediment de lluita posseït i posat en pràctica pels teutons no ha pogut ja demostrar-se mes inhumà. D'aquí, doncs, en el sentir mes ampliament humanitari i com ja ho hem proclamat altres vegades, vaigi el nostre vituperi en condemnaçió a l'Alemanya d'aquesta horrosa tragedia que's desenrotlla a l'Europa.

Nosaltres, els que sentim l'ideal nacionalista, desitjem el triomf dels Al·liats perquè creiem que aquesta guerra és la lluita de petits Estats contra grans esclavitzadors imperis i no dubtem en la com-

plerta victòria de la justícia i de la raó que tenen aquests pobles en no volguer-se veure trepitjats pels qui destrueixen la civilització.

De Teatre Català

"Terra Baixa".

Teatre de Natura a Sabadell.

El diumenge darrer va donar-se una representació de la joia del Teatre català «Terra Baixa» al Bosc de Can Feu, de Sabadell, constituint un veritable èxit per a tots els organitzadors, per a l'autor de l'obra mestre Guimerà i per a tots els artistes que hi intervingueren.

De la transcendència que va aconseguir la representació de «Terra Baixa» a l'aire lliure, podran formar-se'n càrrec nostres llegidors per les següents ratlles que *La Veu de Catalunya* va publicar:

«L'èxit assolit per la representació de «Terra Baixa» al bosc de Can Feu de Sabadell, pot considerar-se com un dels més esclatants del Teatre de la Naturalesa. La bellesa natural del bosc, comparable amb els més famosos de nostra terra i de fóra d'ella, l'encantadora solitud del tros escollit per la representació, aquella platea voltejada de arbres centenaris que ofereixen als espectadors una ombra plaent, tot, en fi, és apropiat per espectacles d'aquesta mena. I a totes aquestes condicions ha d'afegir-s'hi la proximitat de la ciutat, i el ser, aquesta, veïna de Barcelona, on hi ha un nombre considerable de devots d'aquesta festa que amb tant d'entusiasme i acert va arrelant-se per tots els indrets de Catalunya.

Ensopagat el lloc va preveure's tot seguit la grandiositat de l'espectacle i va triar-se els elements que poguessin donar-li el relleu digne d'una manifestació artística tan superba. Cal confessar que els organitzadors no podien estar més acertats. Una obra d'En Guimerà, el gran poeta nacional, i aquesta que fos la «Terra Baixa», el drama famós de la Marta i en Manelic, i que l'Enric Borràs, l'interprete gloriós del pastor enganyat, el representés novament, en aquell molí voltat de pins i aprop de l'hermita en la qual emmaridava amb aquella dona que li havia triat l'amo, i que En Montero s'encarregués de la figura del vell Tomàs donant-li una vida nova i plena d'un interès que no havia tingut fins ara, i que En Moragas i Alarma, aquests artistes eminents que tants merescuts triomfs han obtingut en el teatre, portessin la direcció i curessin del decorat.

Donats aquests antecedents ja es pot endevinar com va fer-se la representació de «Terra Baixa».

En Guimerà havia curat d'adaptar la seva famosa producció al marc que li oferien els organitzadors de la festa i cal dir que l'obra amb la nova presentació queda, si és possible, més ajustada, i ofereix una novetat encisadora. La tragèdia de la Marta i d'en Manelic és desenrotlla dintre el molí, interior que ocupa la meitat de l'escenari, quedant convertida l'altra meitat en pati i camí de cabres que condueix a l'hermitatge i aon es veu entrar a primera hora del matí els pagesos de la rodalia, mentre passen els pastors amb els remats de bestiar que puguen a la muntanya.

En Moragas i l'Alarma han tret del decorat un gran partit. Tan bon punt va baixar la malla coberta de fullatge els espectadors quedaren sobtats de la bellesa d'aquella obra dels celebrats escenògrafs, la qual, fugint de tons afectistes, es manté dintre una serena realitat i dona una justa idea de l'ambient.

En Borràs va estar senzillament admirable. En alguns moments el gran actor va superar-se ell mateix, tenint suspensa tota la multitud del seu gest i de la seva paraula. La Ramona Mestres, sempre discreta i sempre amb desigs de fer arribar al públic el seu art exquisit va aconseguir encomanar-li l'emoció de la seva fatalitat. En l'escena del segon acte on per primera vegada els dos protagonistes tenen la conversa que es podria anomenar de coneixença, en Borràs i la Mestres van estar insuperables.

Ja hem dit que En Joaquim Montero havia fet un Tomàs digne de tot elogi. Al recordar-se la representació de «Terra Baixa» a Sabadell, serà molt difícil no recordar el nom del popular primer actor que tants prestigis ha sabut conquerir en tots els rams del teatre. Seria difícil trobar un altre actor que donés a la figura del vell Tomàs la interpretació genial que en Montero va donar-li.

La seva esposa Matilde Xatart també va estar molt justa en el paper de Pepa; el va dir donant repetides mostres del seu enginy i mantenint constantment la rialla del públic. Aiximateix l'Antonia Barró, que feia la seva companya, va estar molt bé.

La «Nuri» va trobar amb la senyoreta Morer una bella interprete. Es aquesta simpàtica actriu una deliciosa ingenua que sempre ofereix motius de albança.

Del Sebastià en fou encarregat l'actor senyor Guitart, que va interpretar-lo amb l'autoritat en ell acostumada.

També estigueren bé, ajudant a l'excel·lent conjunt, els senyors Mercader, Sirvent, Aymeric, Ballart i Martori.

A l'acabament de cada un dels tres actes el públic va aplaudir amb gran entusiasme tots els interpretes i de una manera particular a en Borràs i a en Montero i a en Moragas i Alarma, aplaudiments que es repetien d'una manera sorollosa cada vegada que es presentava en Guimerà, qui ja havia estat objecte d'esplèndides manifestacions de simpatia a l'arribar a Sabadell i al traspasar la ciutat. Tant el gran poeta com en Borràs i en Montero, varen veure's obligats a parlar dient paraules plenes de patriotisme i agraïment que eren acollides amb visques a Catalunya i al Teatre Català.

La gentada immensa que va assistir a la festa, va sortir de la mateixa vivament complaguda i desitjant la repetició d'actes semblants.—*J. Costa.*»

◆ ◆ ◆

Sí fossiu polcera

En en Lluís Bransuela

De ser-vano la pretenció teniu,
d'una gràcia gentil tota encisera;
mes sols vos aimaria'l temps d'istiu
i al hivern, vos clouria en «calaixera».

Un'altra prenda jo vos he escullit:
feu-vos rellotje, si es que'n du en polcera,
i tot temps, al mirar ella amb dalit
l'hora plaenta que amb veemencia espera,

vos rebreu dolça llum de sos bells ulls
i retratar-se en vos, veureu sos rulls
i sa cara divina, de donzella,

i al hivern i al istiu aimat sereu
i també vostra pena li direu,
tot cantant-li, baixet, a cau d'orella.

SALVADOR ESTREM.

Failet 1 Juliol 1915.

◆ ◆ ◆

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

Concurs per a la publicació d'un compendi d'Historia de segon grau.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana ha publicat les bases per aquest concurs, els exemplars de les quals es facilitaràn a tothom qui ho sol·liciti.

S'admetran els originals per al Concurs fins el dia 31 de Gener de 1916, a les vuit del vespre, en les oficines d'aquesta Associació, Canuda, 14, principal.

Se concedirà un Premi únic de cinc centes pessetes a l'autor del Compendi escullit pel Jurat.

Formaran el Jurat Qualificador dels treballs presentats a Concurs:

En Antoni Rubió i Lluch, President.

En Josep M.ª Roca, per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Viç-President.

En Daniel Girona i Llagostera, de l'Unió Catalana.

En Francesc Puig i Alfonso, de la Lliga Regionalista.

En Jaume Massó i Torrents, de la Biblioteca de Catalunya.

En Ernest Moliné i Brasés, de l'Ateneu Barcelonés.

En Joaquim Miret i Sans, de l'Institut d'Estudis Catalans.

En Josep Franquesa i Gomis, Mestre en Gai Saber.

En Ferràn Valls i Taberner, dels Estudis Universitaris Catalans.

En Llorenç Jou i Olió, Mestre Públic de Barcelona.

En Francesc Flos i Calcat, Mestre d'Ensenyança Catalana, Secretari.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana excita a tots els qui se sentin disposats a lluitar en aquest Concurs a que ho facin per amor a Catalunya.

◆ ◆ ◆

D'higiene

De nou tenim de queixar-nos de la poca cura que posen nostres autoritats amb la manca d'higiene que s'observa a nostra ciutat i dolorós és el confessar-ho, però no creiem hi hagi gaires poblacions on se jugui tant amb la salut de llurs habitants.

I aquesta queixa d'avui enclou encara, potser, mes greutat, puix que no hi cap el descuit sinó que la deixadesa es feta amb tota premeditació, amb alevosia, amb coneixement de causa i això es lo trist. Se tracta de que a l'Hospital Civil—de qual situació tantes vegades ens hem queixat—hi ha un cas de verola i com a mida preventiva, els individus de la brigada sanitaria, degudament manats, han passat per totes les cases tocants a l'Hospital, avisant de que s'abstinguin els ocupants de sortir per les galeries, jardins i patis, a fi de no contagiar-se de tan terrible malaltia.

La sola disposició d'aital mida preventiva retrata de plè als qui l'han donada i la censura per als culpables no's fa esperar, de cap boca de les persones que habiten aquell encontorn, i a la qual hi adjuntem la nostra mes enèrgica protesta, que traslladem a nostres autoritats per a que cuidin de millor manera la salut de Tarragona.

Per què no s'ha transportat a la Casa Blanca, el malalt en qüestió, evitant aixís tota mena de contagi? Es que no està en condicions? Si és aixís, per què se gastaren tots aquells diners l'any 1911 per a posarla en condicions com a sanatori?

Esperém s'escollarà nostra queixa, puix que va endreçada pel bé de la salut de nostra ciutat.

◆ ◆ ◆

Les aigües del Mas Caballé

En el *Boletín del Colegio Oficial de Médicos de la provincia de Tarragona*, el Dr. Viejo-bueno hi ha publicat el següent article:

«En el anterior número del *Boletín* nos ocupamos de las aguas del «Mas Caballé», como resultado de la visita hecha, recogiendo datos de todo cuanto estaba a nuestra vista, y decíamos: «...parece que los veneros descubiertos se hallan constituidos por aguas de buenas condiciones de potabilidad y gusto».

Continuamos hoy ocupándonos del mismo asunto, haciendo el estudio del resultado del análisis practicado y que parece haber apasionado los ánimos, por resultar un exceso de cloruro sódico en las aguas captadas a 90 metros de profundidad.

Agentes completamente a la política e inspirándonos solo en el deseo de que pronto tengamos agua abundante; sin interés personal de ninguna clase y con los fundamentos científicos que hoy existen, haremos un bosquejo de lo que representa ese exceso de cloruro sódico en dichas aguas y su acción sobre el organismo, para deducir si son o no potables y nocivas para la salud.

Al Excmo. Sr. D. Juan La Cierva, no le pagará nunca España lo mucho que hizo en

pro de la Higiene y la salud pública, durante el tiempo que fué ministro de la Gobernación.

El estado anárquico existente en estos ramos se encauzó promulgando Leyes y disposiciones regulando la forma y manera de llevar a cabo los servicios públicos, y entre ellas está la relativa a señalar las condiciones generales que deben reunir las aguas para el abastecimiento de las poblaciones. Que esto fué hecho después de un concienzudo estudio de técnicos, no cabe dudarlo, ni tampoco de la competencia de los mismos, pero en este mundo nada puede considerarse definitivo, encontrando frecuentemente excepciones que no han podido ser previstas al dictar leyes o disposiciones de carácter general, y esto precisamente ocurre con las aguas del «Mas Caballé», como procuraremos demostrar. Por otra parte la naturaleza de estas aguas, evidentemente ascensionales o artesianas, las distingue de las procedentes de filtraciones, y en la ley debía, en nuestro concepto, hacerse esta distinción.

Las características del agua potable en general son: la transparencia, que sea incolora, insípida e inodora, que no tenga *excesivas cantidades* de sales de cal y magnesia, no porque sean nocivas para la salud, sino porque la hacen inadecuada para cocer las legumbres y lavar la ropa, y además que carezca casi en absoluto de materias orgánicas. Estas condiciones las reúne el agua del «Mas Caballé», según los ensayos previos hechos por el doctor Agell, y así lo afirma en su dictamen. Procedido al análisis, se determina de un modo concluyente que estas aguas no contienen en absoluto, prácticamente, materia orgánica, solo indicios de nitratos, carencia de sales amoniacales, amoníaco y nitrógeno orgánico. Los demás, iones de hierro, aluminio, cal y sulfatos, están en sus debidas proporciones, y aun menos de lo admitido por la Ley, y solo al determinar los cloruros aparece el sódico en la proporción de 0,4401 gramos por litro y el magnesio en 47 miligramos.

Esta cantidad de cloruro sódico ¿hace im potable el agua? ¿Puede ser nociva para la salud pública?

El estudio hecho por el Dr. Agell demuestra claramente y de un modo absoluto la potabilidad del agua analizada, a pesar del exceso de cloruro sódico, ya que su procedencia no es por filtraciones producto de sedimentación de aguas residuales y sí de origen geológico, como demuestra el Dr. Almera en su luminoso informe. Estos cloruros no tienen nada de nocivos según afirman eminencias médicas como Debaube, Imbeau, Mosny, Brouardeix, etc., citados por el Dr. Agell en su informe.

No nos extenderemos más en estas consideraciones y terminaremos estas notas ocupándonos de la importancia del ácido clorhídrico y de los cloruros en la economía humana, para demostrar que el cloruro sódico no es nocivo para la salud.

El hombre no puede vivir sin sal, habiéndolo demostrado Comunidades religiosas que trataron de suprimirla en sus comidas por espíritu de sacrificio, y tuvieron que desistir de su empeño por la gran alteración de la salud de sus individuos. La cantidad media de cloruro sódico que diariamente ingiere el hombre es de 10 a 15 gramos, y en determinadas condiciones se ha llegado hasta 20 y 30.

El cloruro sódico mantiene la disolución de los productos nitrogenados que son expulsados por la orina. Sostiene el equilibrio físico-químico de los elementos celulares. En el suero sanguíneo representa el cloruro sódico el 50 por 100 de las materias minerales, siendo constante su presencia. La retención de los cloruros solo tiene lugar cuando el animal se somete a un régimen pobre o privado de sal. Entonces deja de eliminarse por el riñón, para compensar el déficit de alimentación. Si se ingiere en exceso viene en seguida la eliminación por el riñón de ese exceso de cloruro.

Es de tal importancia esta regularización de sal en el plasma sanguíneo, que la tensión osmótica del suero depende principalmente del número de moléculas del cloruro sódico.

Una sal tan necesaria y que se elimina normalmente con tanta facilidad, no puede ser nociva para el organismo.

Todas estas razones, unidas a la función digestiva y desinfectante del ácido clorhídrico en el jugo gástrico y muchísimas más que omitimos por no hacer más extensas estas notas, creemos que demuestran que el exceso de cloruro sódico no impotabiliza el agua, ni la hace insalubre, y si legalmente hay un veto que impida su uso, científicamente no existe y si la Ley marca una cantidad inferior a la contenida

en estas aguas y se demuestra que con ese exceso no son nocivas, rectificáse como se ha rectificado hace pocos días la cantidad de ácido sulfúrico, que de 30 miligramos se ha elevado a 200.

¿Y cómo marcaremos el límite de cloruro sódico admisible en las aguas de abastecimiento público? Creemos que el límite lo ha de definir la degustación y por tanto puede admitirse hasta 50 centigramos o más por litro sin que se perciba su presencia en el paladar más delicado, sin las aguas de naturaleza geológica o artesiana.

Nada diré del ligerísimo exceso del ion magnesia que en nada modifica el agua, si bien es una razón más para justificar la procedencia geológica del cloruro sódico, al que siempre va unido en el agua marina el de magnesio, aunque en mucha menos cantidad.

Respecto del análisis bacteriológico, ya antes de efectuado aseguramos la pureza de estas aguas y así lo ha confirmado el microscopio.

JOSÉ VIEJOBUEÑO.

Canvi de governador

Per la premsa de la localitat ens hem enterat del canvi de governador de la nostra *provincia*, el que va efectuar-se fa tot just uns quants dies. El Sr. Tudela i Tafalla va marxar a desempenyar el mateix càrrec a Almeria, venint a substituir-lo En Carles García Alix, el qui ens sembla recordar-lo com a governador d'aquesta *provincia* en altra ocasió.

Amb la cortesia que sempre ens ha caracteritzat, ens plau endreçar una salutació de despedida al Sr. Tudela, i altra salutació de benvinguda al nou governador Sr. García Alix, i voldriem que la gestió a desenrotllar no hagués de mereixe la nostra sensura, que, si se la mereix, no li escatimarem pas.

Tardoral

(SONET)

A la simpática senyoreta Carme Garcia

Les fulles, totes, cauen lentament.
La hermosa i verda i tant florida prada
se torna tota herma i dessecada
dessota'ls raigs roigencs de sol ponent..
L'aima apòia' seu cap indulgent
i mitg somrient m'esguarda enamorada...
.. (de mirar-la no'm cança la mirada ..)
... i en tant les fulles seques van caient...
Del temps que fugi sento l'esgarripança,
de flors i sol vé trista recordança.
— Tot passa i lo bell fugi de tot arreul
(me diu amb veu de trista remembrança).
Somriu després i encar diu sota veu:
— Tot passa.. menys l'amor!.. el teu i'l meu!

WERTHER.

NOVES

Amb atenta comunicació, el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria de Barcelona, ens dona a coneixe la renovació del seu Concell Directiu per a 1915-1916, el que ha quedat constituït en la següent forma:

- President, Josep Puig i Esteve.
- Vispresident 1.er, Joan Bas i Soler.
- Id. 2.^{on}, Josep M.ª Ribas i Puig.
- Id. 3.er, Maximí Puncernau i Viladot.
- Id. 4.^{rt}, Pere Palá i Puig.
- Id. 5.^{nt}, Alfred Bertrán e Illa.
- Vocal 1.er, Marian Vendrell i Sala.
- Id. 2.^{on}, Rafel Llinás Olivella.
- Id. 3.er, Eussebi Pintó Oliver.
- Id. 4.^{rt}, Josep M.ª Felin i Codina.
- Id. 5.^{nt}, Joan Rigol i Font.
- Caixer, Josep Sala i Ricol.
- Bibliotecari, Felip d'Hita i Morros.
- Secretari general, Rafel Pons i Ferreras.

Per al dimarts pròxim anuncia el Coliseu Mundial el debut de la notable companyia dramàtica de l'Enric Borràs, la que sols se proposa donar quatre funcions, representant obres de les mes escullides del seu repertori.

La concorreguda societat Centre Català anuncia per a avui a la nit la celebració del tradicional, en aquella casa, ball dels *Felius*, per a qual efecte ha contractat a la renomada orquestra «Nueva Iluro» de Mataró.

Es aquest ball un dels més animats que cada any celebra la simpática societat tarragonina, i és per això que'l d'avui, amb la cooperació de la aplaudida orquestra mataronina i amb l'entusiasme que ha despertat en el jovent, resultarà una festassa de aquelles que formen època en la historia de les societats.

De nou a deu i mitja, la «Nueva Iluro» donarà un lliut concert a la sala-café, executant les següents composicions:

- «Saltimbanquis», fantasia.
- «Maruxa», fantasia.
- Opera «Carmen», fantasia.
- «Belmonte», vals-jota.

Per un oblit nostre, va deixar de consignar-se al peu de l'article que publicavem en nostre darrer número, «Tarragona», original del nostre estimat company En Josep Gilabert i Punsoda, que el treball de referencia era reproduït del nostre benvolgut confrare *Renaixement*, de Barcelona.

La sessió que va celebrar el nostre Municipi el darrer divendres, va transcorre sense cap incident digne de remarcar-se.

El quadern 118 de la Lectura popular publica varis treballs en vers i prosa de la coneguda escriptora Na Maria Domènech de Cañellas (*Josep Miralles*), i el número 119 conté «Narracions» originals den Josep Berga i Boix.

Llegim en els telegrams d'aquets dies, que l'electricista espanyol Sr. Valseira, oficial de telégrafs, ha inventat un aparell amb el qual assegura que's desvia el poder ofensiu dels submarins.

El Govern francès s'ha posat en relació amb l'inventor, per mediació de la Embaixada.

De primera intenció se li ofereixen al Sr. Valseira cinc milions de francs per l'adquisició del seu invent.

Sembla que dintre pocs dies arribaran dos personatges encarregats de acompanyar i vigilar al jove inventor espanyol en el seu viatge a París, on ha d'arribar en la primera descena d'Agost.

En la premsa de París s'ha indicat ja alguna cosa de la pròxima arribada del Sr. Valseira.

En virtut del conveni recentment firmat entre Espanya i França, des del 1.er d'Agost queden suprimides totes les oficines de correus d'Espanya en la zona d'influencia de França al Marroc i les que aquesta República tenia establertes en la zona espanyola.

En sa conseqüència, queden suprimides totes les estafetes de Rabat, Casablanca, Mazagan, Saffi, Mogador, Marrakesc i Fez.

Imprempta de Llorens i Gabré. — Fortuny, 4

Panificació

FORNS DE SANT ANTONI

Diariament, pa de primera

• • A domicili i al comptat

Rebolledo, 20, bis : : PORT

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comisatía general
 de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADÁ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÁ

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

Podém demostrar
 que casa nostra
 es la mes barata en tot

GILABERT GERMANS : Unió, 20

Galería Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÁ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

JOAN ESBERT

FARMACÉUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Químic Bactereològic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

CANAS

desaparecen en seguida con el Agua-perla LA VICTORIEUSE para teñir el cabello de hermosa negro o castaño. Es la mejor y más higiénica. No destiñe. Se puede rizar. Una operación dura varios meses. De venta en Tarragona, a 5 pesetas frasco, en la Ferreteria de **Matias Mallol**, calle San Agustín, 9 y Augusto, 3.—Pídase prospecto.

IMPRESA
 Llorens
 i Cabré
 Fortuny, 4
 TARRAGONA

C.ª de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companyia de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companyia de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Gran Fábrica de Calçat

= DE =

RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 56

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convalencia

Se ven per tot arreu

PAPERERÍA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanies : Plumes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos

Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9